

Förslag

Till: Region Hallands revisorer
För kännedom: Regionstyrelsen

Driftnämnden Hallands sjukhus (DN HS) yttrande - revisionsrapport om granskning av vårdplatsplanering

Bakgrund

Regionens revisorer har behandlat och godkänt revisionsrapport om granskning av vårdplatsplanering. Syftet med granskningen har varit att bedöma om Driftnämnden Hallands sjukhus säkerställer att processen för vårdplatsplaneringen är ändamålsenlig och att den interna kontrollen inom området är tillräcklig.

Utifrån genomförd granskning har revisorerna lämnat följande rekommendationer:

- Tillse att målvärden dokumenteras och blir tydliga för en bättre styrning.
- Tillse att gällande rutiner och riktlinjer efterlevs för att säkerställa bättre kvalitet och patientsäkerhet.
- Säkerställ att identifierade insatser och åtgärder för att förbättra vårdplatssituationen verkställs och implementeras för att nå uppsatta mål inom regionen.

Revisionsrapporten har tillsänts Driftnämnden Hallands sjukhus för yttrande och redogörelse om vilka åtgärder som driftnämnden avser att vidta med anledning av resultatet i granskningen. Driftnämnden Hallands sjukhus har tagit del av den genomförda granskningen och avger nedanstående yttrande.

Driftnämnden Hallands sjukhus yttrande

Under flera år har förvaltningen och nämnden strävat efter att dimensionera och utveckla arbetssätt med mål att klara av att ge god vård till fler med tillgängliga resurser. Fokus har varit att proaktivt försöka reducera slutenvårdsbehoven så att

den bemanning och finansiering som finns räcker. Liknande arbete har genomförts i flera andra regioner. I en nyligen publicerad delrapport av Vård- och omsorgsanalys konstateras emellertid att antalet svenska vårdplatser förblivit oförändrat trots ett regeringsuppdrag till Socialstyrelsen att under 2023-2024 fördela cirka 2 miljarder i prestationsbaserad ersättning och ta fram en nationell plan för att minska svensk vårdplatsbrist.

Balansen mellan vårdplatskapacitet i förhållande till behov påverkas av flera faktorer, exempelvis inflöde av oplanerade vårdbehov, utskrivningsflöde samt bemanningssituationen. Nämnden anser därför att åtgärder för en välbalanserad vårdplatskapacitet behöver adresseras utifrån flera perspektiv och områden, vilket bland annat framgår i regionens yttranden till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i anslutning till deras nationella tillsyn med fokus på vårdplatser och bemanning 2022-2024. Orsaker till en hög vårdplatsbeläggning kan alltså kopplas till flera olika faktorer där tillgång till kompetenta medarbetare som vill och kan arbeta inom slutenvården har stor betydelse.

Om nödvändig kapacitet och kompetens saknas kan det medföra ökade risker för försämrad kvalitet och fel samt att tillgänglighet till nödvändig vård kompromissas. Detta lyfts fram i revisionsrapporten med hänvisning till bland annat IVO och Socialstyrelsen. Emellertid är orsakssamband inte alltid helt entydiga. Parallellt med en ökande och åldrande befolkning, ett minskat antal vårdplatser per capita finns exempelvis data som tyder på att antalet inträffade vårdskador minskat (Skador i somatisk vård Resultat från markörbaserad journalgranskning 2013–2023, SKR). I Halland har en central komponent i styrning och balansering för att lyckas därför varit att kunna ha en noggrann uppföljning av vårdresultat utifrån flera dimensioner för att förstå hur risker kan undvikas och vilken effekt olika åtgärder fått.

Vanligtvis utlokaliseras patienter som är medicinskt färdigbehandlade inom specialistvården och som väntar på omsorg i kommunal hälso- och sjukvård. Region Halland är en av de regioner med högst andel medicinskt färdigbehandlade patienter i slutenvård som väntar på kommunal hälso- och sjukvård (Vården i Siffror) och är en region där ovanligt mycket särskild vårdplanering genomförs på sjukhus istället för i patientens egna boende. Fortsatt samverkan med närsjukvård och kommunal vård vad gäller arbetssätt kring utskrivning och vårdplanering bedöms därför angeläget för att öka sjukhusets disponibla vårdplatskapacitet.

Driftnämnden anser att nämndens styrning och åtgärder bör fokusera på det som i realiteten kan bidra till en balanserad verksamhet utifrån samtliga aspekter som nämnden har ansvar för. Här är vårdplatskapacitet och beläggning *en* aspekt. Om nämnd för just vårdplatskapacitet skulle ge *än* mer detaljerad styrning bedömer nämnden att det skulle kunna medföra ogynnsamma effekter på exempelvis tillgänglighet och ekonomi, vilka också nyligen varit föremål för revision. Ett ytterligare skäl varför nämnden bör avhålla sig ifrån att detaljstyra vårdplatsplaneringen, är att en sådan detaljstyrning bedöms sakna förutsättningar att öka antalet vårdplatser och minska vårdplatsbehov.

I revisionsrapport beskrivs ett behov att kommunicera beläggningsgrad-målnivåer tydligare till verksamheterna. Vidare framkommer synpunkter på att målvärden för respektive indikator ej framgick i nämndens verksamhetsplan utan först i uppföljningsrapport 1. Upprinnelse till att ett målvärde för beläggningsgrad och vårdplatsantal inkluderats överhuvudtaget är att Socialstyrelsen inför 2024 krävde respektive region på mål för vårdplatsantal. När regionen angav en målnivå gentemot Socialstyrelsen valde driftnämnden att även återge denna målnivå i uppföljningsrapport 1. Nämnden kommer framgent överväga att ange ett mål för vårdplatsantal i kommande verksamhetsplan. Emellertid anser nämnden att det finns viktigare indikatorer än ”platsantal” för den som vill bedöma om vårdplatskapacitet är i balans, exempelvis beläggningsgrad, andel utlokaliseringar/överbeläggningar och medarbetaromsättning i slutenvård för den som vill bedöma om vårdplatskapaciteten är i balans. Dessa indikatorer har sedan länge ingått i nämndens verksamhetsplan.

Driftnämnden menar att nämnden, i såväl verksamhetsplaner som uppföljningsrapporter, har fokus på vårdplatsfrågan. I samtliga uppföljningsrapporter under 2024 berörs vårdplatstillgång och behov i kontexten *balanserad styrning*. En av revisionsrapportens bedömningar är att svårigheterna att uppnå målsättningarna antyder att analysen och uppföljningen inte är tillräcklig för att fullt ut hantera de underliggande problemen, såsom bemanningssvårigheter och utskrivningsprocesser. För driftnämnden har det emellertid under lång tid varit tydligt vad som är de underliggande problemen och dessa adresseras i nämndens ”utvecklingsområden” (DN HS verksamhetsplan 2023 och 2024) och ”nämndsmål” (DN HS verksamhetsplan 2025).

Driftnämnden delar inte revisionsrapportens bedömning att det till stor del saknas rutiner avseende utskrivningsklara patienter. I revisionsprocessen efterfrågades de rutiner inom förvaltningen som specifikt berör vårdplatser, varför dessa rutiner förmedlades till revisorerna. Utöver dessa rutiner finns även en omfattande rutin som heter ”Samverkansrutin för vård- och omsorgsplanering i öppenvård och utskrivningsklara från slutna hälso- och sjukvård”. Den gäller för de halländska kommunerna samt samtliga berörda regionala förvaltningar (Hallands sjukhus, Ambulans diagnostik Hälsa, Psykiatri Halland, Närsjukvården Halland samt privata vårdvalsenheter inom närsjukhus). Nämnden misstänker att den rutinen innehåller den information som revisionen saknar och efterfrågar.

Driftnämnden delar till fullo bedömningen att det är viktigt med efterlevnad till gällande rutiner och att det kan vara en utmaning vid hög personalomsättning.

När det gäller vårdplatskoordinatorernas roll behöver förvaltningen Hallands sjukhus kontinuerligt dialogisera arbetssätt och kunskap kring vårdplatskoordinatorernas mandat och ansvar i förhållande till exempelvis verksamhetsansvariga företrädare. Vårdplatskoordinatorerna ska även kunna ta del av nämndens uppföljningsrapporter via berörda linjechefer.

Att uppnå en välbalanserad vårdplatsbeläggning innebär utmaningar eftersom nästan 90 procent av slutenvården vid Hallands sjukhus sker som oplanerad vård. Sjukhuset är även i hög utsträckning beroende av andra aktörer i vårdkedjan samtidigt som de andra vårdaktörerna är beroende av sjukhusets verksamhet för att klara av sina uppdrag. Detta innebär att samverkan med andra involverade vårdaktörer behöver fortsätta att utvecklas. Till detta kommer den nationella bristen på personal inom vissa yrkeskategorier där det nu för sjukhusets del finns lite positiva trender när det gäller personalomsättning och anlitande av bemanningsföretag.

Driftnämnden Halland sjukhus

Christian Lidén
Ordförande

Kontrasignerat
Carolina Samuelsson
Sjukhuschef